



## STORTINGET

# Representantforslag 10 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg, Une Bastholm og Rasmus Hansson

Dokument 8:10 S (2023–2024)

### Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg, Une Bastholm og Rasmus Hansson om å måle og redusere klimagassutslipp fra forbruk

Til Stortinget

## Bakgrunn

Skal verdenssamfunnet lykkes med å stanse de mest alvorlige klimaendringene, trengs en ny og mer helhetlig klimapolitikk som også reduserer utslippene fra forbruket, ikke bare utslippene fra norsk territorium.

Forslagsstillerne viser til at Norge importerer mye av maten og forbruksvarene som konsumeres. Utslippene knyttet til produksjon og frakt av disse varene telles per i dag ikke på Norges klimaregnskap, og er dermed «skjulte» utslipp som Norge ikke har oversikt over og ikke tar ansvar for å kutte. En rapport gjennomført av Asplan Viak på vegne av Framtiden i våre hender viser at 42 pst. av utslippene fra Norges forbruk skjer utenfor Norges grenser. Når man her i landet importerer klær, biler eller elektronikk risikerer man for eksempel at pengene som brukes går rett til å finansiere bygging av nye kullkraftverk i Asia eller til hogst av regnskog i Sør-Amerika. Uten en helhetlig klimapolitikk som også vurderer de forbruksbaserte klimagassutslippene, risikerer man dessuten at klimatiltak i Norge bare flytter utslippene ut av landet.

Det er flere årsaker til at det er på tide å måle og ta ansvar for disse utslippene. FNs klimapanel viser at det

er potensial for enorme utslippskutt ved å gjøre endringer i forbruket av varer og tjenester.

Et forbruksbasert klimaregnskap er et viktig verktøy for at enkeltpersoner og myndigheter kan målrette tiltak som bidrar til utslippskutt. Norge har forpliktet seg, både internasjonalt og i Nordisk ministerråd, til måling og utslippskutt – også knyttet til forbruk.

## Målettet statistikk og tiltak

Nordmenn har det nest høyeste forbruket i Europa. Beregninger som inkluderer summen av alle utslipp som kreves for å produsere en vare eller tjeneste, viser at gjennomsnittsnordmannen utløser utslipp på godt over ti tonn CO<sub>2</sub>-ekvivalenter. Skal verden nå klimamålene bør gjennomsnittlig klimafotavtrykk per person senkes til tre tonn CO<sub>2</sub>-ekvivalenter per år. Første steg for å lykkes med dette er å få på plass verktøy som måler utslippene. Det har man ikke i Norge per i dag.

De aller fleste ønsker å bidra i klimadugnaden, men mange vet ikke hvor de skal begynne eller hva som monner mest. Et forbruksbasert klimaregnskap vil knytte forbrukeraktivitet til utslipp, uavhengig av hvor utslippene skjer, og dermed bidra til å identifisere hvilke valg som bidrar til utslippskutt. Det kan gi enkeltpersoner bedre muligheter til å gjøre bærekraftige valg og det gir myndighetene bedre mulighet til å lage effektiv politikk.

## Oppfølging av Norges forpliktelser

Gjennom Parisavtalen har Norge forpliktet seg til å begrense den globale oppvarmingen til godt under to grader sammenlignet med førindustriell tid. Å ta ansvar for egne utslipp, uavhengig av hvor i verden disse skjer, er viktig for å innfri disse forpliktelsene. Det er ingen

motsetning mellom å følge opp Norges forpliktelser om reduksjon i territorielle utslipp og samtidig sette klare mål for å redusere de indirekte utslippene vi skaper gjennom eget forbruk.

I tillegg har Norge, som del av Nordisk ministerråd og gjennom handlingsplanen «Et grønt Norden», forpliktet seg til å måle og kutte utslipp fra forbruk allerede mot 2024. En av målsetningene i handlingsplanen er å utarbeide metoder for å evaluere forbrukets miljø- og klimaeffekter, og gjøre det enklere og mer attraktivt for nordiske forbrukere å prioritere miljø- og klimavennlige valg.

## Metodikken er der, den må bare tas i bruk

Det finnes allerede metoder for å beregne utslipp fra forbruk. Sverige har innført forbruksbasert klimaregnskap i tillegg til sine territorielle, og har satt seg et eget klimamål basert på den nye utslippsstatistikken. Også i Storbritannia, Danmark og EU fører man slike regnskap.

Her i Norge finnes det allerede eksempler på godt utviklede og vellykkede forbruksbaserte utslippsregnskap. Flere norske kommuner og fylkeskommuner jobber med det samme. Disse kommunene og fylkeskom-

munene er i gang med å utvikle mål og virkemidler for hvordan innbyggerne kan leve gode liv innenfor målet om maksimalt 1,5 grader global oppvarming, men etterlyser forutsigbarhet i form av nasjonal statistikk og virkemidler å støtte seg på i omstillingsprosessen.

Metodikken for å utløse potensialet for å kutte utslippene fra forbruk finnes. Det er bare å ta den i bruk.

## Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen innføre et forbruksbasert klimaregnskap i Norge som supplerer utslippsstatistikken Norge allerede fører.
2. Stortinget ber regjeringen komme med forslag til et eget utslippsmål for forbruksbaserte utslipp senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.
3. Stortinget ber regjeringen levere en handlingsplan for å nå klimamålene for forbruksbaserte utslipp.
4. Stortinget ber regjeringen om å melde Norges mål for forbruksbaserte utslipp som forpliktelse til FNs klimakonvensjon så snart et slikt mål er etablert.

4. oktober 2023

Lan Marie Nguyen Berg

Une Bastholm

Rasmus Hansson

